

Redescobreix el riu al seu pas per Lleida, gaudeix de la seva riquesa natural, històrica i cultural tot explorant els seus paisatges i racons. Aquí et presentem alguns indrets i activitats per començar, però segur que pots trobar-ne més!

El riu Segre i la seva ribera

L'estreta franja de vegetació que ressegueix, a banda i banda, el curs del riu alberga una gran varietat de vida que contrasta amb l'entorn semiàrid propi d'aquesta zona. Aquesta franja permet connectar espais més amplis on s'han pogut establir frondosos boscos de ribera, formant un "corredor biològic" per on les diferents espècies poden viatjar i dispersar-se, garantint la conservació de la biodiversitat. Hi destaca la presència d'ocells migratoris que segueixen les vies fluvials buscant aliment i refugi com el corb marí, el colltort, el xarret o el becadellet.



Interès històric
Recomanable dur prismàtics



8 La boquera de la Sèquia de Torres

La sèquia de Torres conforma un altre dels sistemes hidràulics d'origen medieval. Es va crear a final del segle XII per regar i abastir d'aigua les poblacions ribereques del sud de Lleida. Avui només ens queda el testimoni de la "boquera" de la sèquia, una obra imponent refeta al segle XVIII.

9 El Museu de l'Aigua

L'edifici de *La Canadiense* –construït el 1914 per allotjar els treballadors del Canal de Seròs– és des del 2004 la seu central del Museu de l'Aigua, equipament que es completa amb els Dipòsits del Pla de l'Aigua, els pous de gel, les fonts monumentals, etc. [Vegeu l'apartat de visites i activitats al museu](#)

10 El Xoperal del Tofol

La comunitat de veïns de la partida de Copa d'Or i Sot de Fontanet van endegar un projecte de recuperació d'aquest espai. Elements com el camí i la passarel·la del riu, la sèquia de Torres, el torrent de la Femosa, el camí vell d'Albatàrrac o el pont del Boc (s. XVI) li afegixen nous valors.

1 L'Ermita de Grenyana

Aquesta senzilla construcció ubicada a la Partida de Grenyana, històricament vinculada amb el riu, ha estat sempre el centre neuràlgic i d'encontre per als veïns de la partida. Alçada al segle XIV per venerar una mare d'edéu trobada (un pastor la va trobar en una balma vora l'ermita), aviat es va convertir en un important centre de devoció i un punt de pelegrinatge. De fet, encara avui, el segon diumenge després del 8 de setembre, la partida celebra el seu tradicional aplec a l'entorn de l'ermita.

L'edifici actual és un temple alçat durant els segles XVII i XVIII, en substitució de l'anterior santuari medieval, que va ser destruït amb els diferents conflictes bèl·lics que va patir la ciutat durant aquells segles.

2 Els Molins de Cervià

Situat sobre la vall que conforma la clamor de les Canals, aquest antic complex preindustrial consta avui de dos edificis que es conserven en estat precari. L'edifici més noble manté la seva estructura medieval primigènia integrada en l'ampliació de l'equipament del segle XVIII. Al voltant del molí original s'hi construí un petit complex industrial, fariner, bataner –per adobar la llana– i per a la fabricació de vernissos. Associat al molí, podem veure un complex sistema hidràulic (rescloses, salts, basses i peixeres) que forma part de la sèquia de Fontanet. Una antiga sèquia que neix al terme de Tèrmens, mor al torrent de Femosa i rega l'actual horta de Grenyana.

3 El molí de Sant Anastasi o de Vilanoveta

Antic molí fariner que s'abastia de la sèquia de Fontanet; constitueix el darrer vestigi de l'antic poble de Vilanova de Fontanet o de l'Horta, que se situaria a l'actual barri de la Bordeta. Constava de dependències annexes que servien de graner i habitatge del moliner. És una de les seus del Museu de l'Aigua de Lleida i conserva encara la maquinària original.

4 La Mitjana

El parc de la Mitjana és un dels boscos de ribera més grans i ben conservats de Catalunya. Té una extensió de 90 hectàrees, on s'hi troba el frondós bosc de ribera, els canyissars, els tamarigars, els codolars o els aiguamolls, amb flora i fauna adaptades a cadascun. Tot un mosaic d'ambients que acullen una gran biodiversitat. És possible observar-hi més de 110 espècies d'ocells, 140 espècies de fongs, més de 10 espècies diferents d'arbres i, fins i tot, mamífers com la llúdriga, la geneta, el teixó o el rar muricet d'aigua. A la Mitjana hi ha recorreguts ben senyalitzats que fan possible accedir als seus diferents espais.

5 Centre d'Interpretació de la Mitjana

El Centre d'Interpretació de la Mitjana compta amb una exposició permanent sobre el parc, un audiovisual de gran format, un laboratori, un observatori d'ocells... en definitiva, un conjunt d'eines i recursos per ajudar a descobrir i entendre el funcionament ecològic d'aquest espai natural i la relació entre les seves espècies.

6 Les comportes

Les comportes de Pardinyes van ser construïdes per la *Barcelona Traction Light Power Company* –coneguda com La Canadiense– l'any 1912 per desviar aigua cap al canal de Seròs per a la generació d'electricitat a la central hidroelèctrica.

Aquesta resclosa va transformar profundament el paisatge riberec; aigües amunt, va permetre consolidar el bosc de la Mitjana, estenent-se per la zona inundable, i aigües avall va fer que minvés considerablement el cabal d'aigua al pas per la ciutat.

7 El pas dels Raiers

La construcció de la presa va afectar de ple l'activitat dels raiers, treballadors que baixaven pel riu troncs talats dels boscos del Pirineu, fins a Tortosa, fent parada a la serradora de Lleida, situada a prop del Pont Vell. Per salvar el salt de la presa, es va construir "un pas de raiers" que encara es pot observar avui a peu de presa; sembla un tobogan i està just al costat del saltador de peixos, a prop de les comportes.



Propostes al voltant del riu

El camí del Riu

El camí del riu enllaça un conjunt d'espais de valor natural i cultural (Grenyana, la Mitjana, el tram urbà del riu, Rufeia, Butsènit) articulats al voltant de l'aigua en el marc del "corredor ecològic" més important de Ponent, el riu Segre. Aquest recorregut permet descobrir tota l'esplendor i riquesa del riu amb una panoràmica excepcional de la ribera.

GR3 o Sender Central de Catalunya

Aquest sender de gran recorregut encara no completament senyalitzat, preveu un traçat circular des de Lleida fins la Seu d'Urgell, per Tremp, i tornada a Lleida per Solsona i Tàrraga. Actualment, el tram senyalitzat entra pel sud-est del municipi, pel Camí Vell d'Albatàrrac, resseguint el riu cap al nord-est.

Camí de Sant Jaume

La llarga ruta cultural del Camí de Sant Jaume travessa Lleida on, segons la tradició, l'apòstol Sant Jaume es va aturar a predicar. Començant al Cap de Creus, el recorregut passa pel monestir de Montserrat i arriba a Lleida per la Mitjana, des d'on ressegueix el riu fins que es desvia cap a Alcarràs, a l'alçada de Butsènit, i continua cap a Aragó.



Piragüisme a les aigües del Segre

Amb una tradició de més de 60 anys, el piragüisme a Lleida es practica sobretot al tram de riu de la Mitjana, 1.500 metres lineals d'aigües tranquil·les i un entorn exuberant privilegiat. També s'organitzen baixades des de Balaguer i, en èpoques de molta crescuda, és possible arribar fins a la presa dels patamolls de Rufeia. L'escola municipal de piragüisme ofereix cursos d'iniciació d'abril a juny. Podeu informar-vos a: **IMAE (973 700 607)** **Federació Catalana de Piragüisme (973 23 03 14).**

Rutes a peu i en bicicleta

En un mosaic on conviuen l'aigua, els boscos i l'horta, Lleida compta amb més de 500 km de camins d'horta per passejar o anar en bicicleta. Hi ha una dotzena de rutes senyalitzades per la pràctica lliure de la bicicleta que es poden consultar a: www.turismedelleida.com/documents/ca/btt/fullet_btt.pdf





Al·leida, el riu es viu

- Espais naturals del Riu
- Camí del Riu
- Camí del Riu en projecte
- GR3
- Camí de Sant Jaume

Aquest mapa és fruit del treball de la Comissió de l'Any 2010 del Riu Segre, i forma part del desplegament dels objectius de l'Agenda 21 local per promoure els valors del riu Segre al seu pas per Lleida.

agenda
21
LOCAL DE LLEIDA

LA PAERIA
Ajuntament de Lleida



12 Ermita de la Mare de Déu de Bultó



11 Aiguamolls de Rufeà



10 Xeral del Tossal



9 La Ganadaria



3 Moli de Sant Anastasi



8 Parc dels Frares



7 Molins de Cervià



6 Parc de la Mitjana



1 Mare de Déu de Grenyana



5 Centre d'interpretació de La Mitjana



4 Comptes de La Mitjana



2 Boquera de la Segura de Torregas

10 Secà de Sant Pere

5 Comptes de La Mitjana

4 Comptes de La Mitjana

3 Moli de Sant Anastasi

2 Boquera de la Segura de Torregas

1 Mare de Déu de Grenyana

6 Parc de la Mitjana

7 Molins de Cervià

8 Parc dels Frares

9 La Ganadaria

10 Secà de Sant Pere

12 Ermita de la Mare de Déu de Bultó

11 Aiguamolls de Rufeà